

Magyar Környezeti Nevelési Egyesület

Tartalmi beszámoló – 2009.

1. NYILVÁNOS ÖSSZEJÖVETELEK

1.1. Közgyűlések

2009-ben ápr. 25.-én tartottunk közgyűlést. A közgyűlés elfogadta

- a 2008. évi közhasznúsági jelentést,
- az éves beszámolókat (részletes tartalmi jelentés, elnökségi és választmányi jelentés),
- a 2009. évi munkatervet.

1.2. Elnökségi ülések

Az elnökség 9 alkalommal – nagyjából havonta – ülésezett az alábbi időpontokban:

Febr. 2., márc. 3., ápr. 8., máj. 12., jún. 5., aug. 24., okt. 1., nov. 3., dec. 4.

A megbeszéléseket többnyire Bartha Cecília (elnökségi tag) és esetenként Victor András (elnök) vezette. Az ülések menetét és témáit az előzetesen kiküldött napirendi pontok határozták meg.

Az elnökségi ülések állandó napirendi pontjai voltak:

- Pénzügyi helyzetünk,
- Határozatok Tára,
- Feladatbatyu (a napi teendők és határidők listája),
- Pályázati helyzet,
- Futó projektek,
- A következő ülés előkészítése.

Az elnökségi ülések meghívóját mindig elküldtük az Elnökség, a Választmány és az Felügyelő Bizottság minden tagjának. A Választmány elnöke (Darvas Kata) és az FB elnöke (Kelen Gábor) rendszeresen részt is vettek az üléseken. A futó projektek áttekintésére mindig meghívást kaptak a projektvezetők., s amikor Kör-számok is szerepeltek a napirendi pontok között, akkor Hársas Éva is jelen volt az ülésen.

Az ülésekről készült jegyzőkönyveket – véglegesítés után – mindig elektronikus úton küldtük szét az Elnökség, a Választmány és a Felügyelő Bizottság minden tagjának, valamint a további érintetteknek.

Az elnökségi munkát nehezítette, hogy több tagjának munkahelyi leterheltsége nem tette lehetővé, hogy teljes erővel munkát végezzen az egyesület életében.

1.3. Választmányi ülések

A Választmányt Darvas Kata elnök vezeti (Schróth Ágnes és Vásárhelyi Judit támogatásával).

A Választmány 2009-ben két ülést tartott.

Az egyik ülés fő témája a 2010. évi munkatervhez javaslatok kidolgozása volt.

1.4. Szervezetfejlesztési és forrásteremtési ülések, megbeszélések

Az egyesület további feladatait, tevékenységi területeit, szervezeti és pénzügyi működését megvitatandó több alkalommal találkoztunk különböző szerveződések keretében, általában a Forrás-csoport vezetésével. Kiemelkedő események voltak:

1. 2009. május 23-24. kétnapos szervezetfejlesztési műhelyt tartottunk Dömösön. Fő témája a működési problémák gyökerének feltárása volt. Ekkor áttekintettük a feladat-és felelősség-körök Elnökségen belüli szétosztását, s néhol módosítottunk rajta.
2. Támogatást nyertünk a Profi NonProfitok c. pályázaton. Ennek keretében egy szervezetfejlesztő szakember 10 munkanapnyit dolgozik velünk. A műhely-sorozat 10 napjából négy volt 2009-ben: okt. 17., nov. 14. és 15., valamint dec. 12.

1.5. A 17. Országos Szakmai Találkozó, Paks

A 17. Országos Szakmai Találkozót Pakson tartottuk (szept. 19-21.) A házigazda feladatát Jantnerné Oláh Ilona vezetésével a helyi ÖKO Munkacsoport Alapítvány látta el. A találkozó jelmondata „Paks másik arca” volt.

Részt vett a találkozó megnyitóján Szabó Imre környezetvédelmi miniszter is, s távolról sem protokoll-szöveget mondott, hanem nagyon is emberi köszöntőt. Utána részletes bemutatót kaptunk helyi civil szervezetek gazdag életéről, majd egy kulturális program keretében este végig-jártuk Paks nevezetességeit: régi templomok, Makovecz-templom (benne hangverseny), könyvtár, iskola stb.

A középső nap diaképeken megnéztük a környék élővilágát, aztán az Ürgemezőn kerestük (szakavatott vezetővel) a szépségeket és érdekességeket.

A harmadik nap megtekintettük a Paksi Atomerőművet is. Szerencsénkre nagyon jól felkészült vezetőt kaptunk, aki vitézül állta szapora – s néha nem „csomagolt” kérdéseinket.

1.6. Baráti összejövetelek

Az ápr. 25.-i közgyűlést bál zárta volna, de helyette játékokkal vidítottuk egymást. Ebben természetesen a Köröcske fiataljai jártak az élen.

A dunai kenutúra (a Czabán család szervezésében) idén június 20.-án volt mintegy 15 résztvevővel.

2. HELYI CSOPORTOK PROGRAMJAI

2.1. Baranya megyei Csoport

Vezetője: Adorján Rita

Kézműves foglalkozások

Ápr. 4-én „Nyuszimóka” családi kézműves napot szerveztünk. 68 résztvevővel

Dec.4-én. „Zöldkarácsony” családi kézműves napot tartottunk. 76-an vettek részt rajta.

Fenntartható Életmód Kampány Műhelymunka

A KEOP 6.1.0 projekt keretében az egyesület máj. 8-án Árpádtetőn, a Mókus Suli Erdészeti Erdei Iskolájában tartotta meg a programját, mely rövid és hosszútávon egyaránt nagymértékben segíti a fenntarthatósággal kapcsolatos attitűd kialakítását, fejlesztését hazai és EU irányelvekhez való kapcsolódás lehetőségét. Erre a műhely munkára 30 pedagógust hívtunk meg.

Április 24-én Erdészeti Erdei Iskolák regionális bemutatkozása

A Dél-Dunántúli Régió 4 Erdészeti Erdei Iskolája mutatta be a környezeti nevelési programját. A program rendezője a Mecseki Erdészeti Zrt volt, a helyszín: Sasrét, Kikerics Erdészeti Erdei Iskola. A baranyai Csoporton kívül 4 megyéből hívtuk meg az oktatási intézmények képviselőit. 104-en vettek részt a rendezvényen

XIII. Erdők Hete Program 2009

Okt. 19-22. hirdette meg a Mecseki Erdészeti Zrt. az Erdők Hete programjukat, melyről a Baranyai Csoport pedagógusai is kaptak értesítést. Az erdészek által vezetett programon a következőkkel ismerkedhetnek meg a diákok és a felnőttek:

- Erdőgazdálkodás - az erdő 3-as funkciója, az erdész évszakos munkái
- Az erdészeteknél bejárt területek leggyakoribb fafajai
- Az erdő szerepe a klímaváltozásban
- A fa, mint nyersanyag – a fa szerepe minden napjainkban

Erdészeti Múzeum szoba

A XIII. Erdők Hete alkalmából a Soproni Erdészeti Múzeum anyagából készült állandó kiállítás Árpádtetőn a Mókus Suli Erdészeti Erdei Iskola épületében. A megnyitóra minden csoporttag kapott meghívót.

Erdő kiállítás

A Mecseki Erdészeti Zrt és a Pannonpower Holding közös kiállítást szervezett Pécsen az ÁRKÁD bevásárlóközpont csarnokában 2009. márc. 2-8. Ezt a programot minden iskolához és baranyai taghoz eljuttattuk. Fajáték kiállítással, kézműves foglalkozással, játékos „erdei” kvíz versennyel, rajzversennyel várták a látogatókat.

2.2. Debreceni Szellőrózsák

Vezetője: Csapóné Tábori Hajnalka

Január 29. Hagyományt őrző kézműves foglalkozás, fafaragás Vass Tamás népi fafaragó mester vezetésével, 20 fő részvételével.

Február 26. Debreceni Farsangi népszokások és irodalmi vonatkozásai – Előadás Csapóné Tábori Hajnalka előadása és farsangi fánk és fonatos kóstolása.

Március 21. Nyitnikék, nyitnikék - Tavaszi családi túra a szellőrózsa és az odvas keltike virágzás megtekintése. 45 fő

Április 25. Közös kirándulás Nyírbátorba: a Báthori féle templom és a harangláb megtekintése, a hajdani vár rekonstrukciójának és kézműves kiállításoknak a megtekintése, hosszú gyalogtúra a a cégénydányádi Arborétumban és a Szamos partján, majd megnéztük Tunyogmatolcson a Petőfi versben megénekelt „Kurta kocsma emlékművét”.

Május 9. Madarak és Fák napja tiszteletére Versmondó verseny lebonyolítása, 17 óvodából 47 gyermek, és a hozzátartozók 52 fő.

Június 12. „Zöld erdőben, zöld mezőben” Óvodások rajzkiállítása (142 rajz érkezett).

Július 30-aug. 4. Tanulmányi út az Őrségi Nemzeti Parkba (Zirci Arborétum, Őriszentpéter, Szalafő, Hármashatár, Pityerszer, Riegersburg, Hársas tó, Velemér...) 20 fő saját gépkocsival. (Túravezetők Csapóné, Csetrekiné)

Szeptember: „Szeretem a Nagyerdőt” rajzpályátat lebonyolítása.

Október 8. Rajzpályázat eredményhirdetése 171 rajz érkezett. A díjakat a Környezetvédelmi miniszter és Debrecen város polgármestere adta át.

November 11. Márton napi népszokások és hagyományos Márton napi libazsíros kenyér evése 18 fő részvételével.

December 18. Madárkarácsony, madárkalács készítés, az etetőkre való kihelyezésük. 12 fő részvételével., és egymás megajándékozása apró mézes süteménnyel és saját készítésű karácsonyfa díszekkel.

2.3. Hódmezővásárhely: Zöld Kapocs

Vezetője: Walterné Böngyik Terézia

A levelező verseny témája most „A víz kincs” volt. 250 gyerek levelezett, készített szüleivel plakátot, védett állatok képét magvakból és mérette mag magát Mártélyon egy terepi vetélkedőben. A verseny részét képezte a Diákkonferencia is, ahol a tehetséges 7-8-os csapatok prezentációval mutatták be a témát.

Víz Világnapja. Projekthét szervezése volt intézményenként. A Téglagyári kubikok mentén a kémia tanárok vezetésével vízvizsgálatokat végeztek az érdeklődők. Zseblabor felszerelésük széles lehetőséget biztosított a terepi vizsgálódáshoz.

Sikeres norvég pályázat keretében készült el egy oktató program „Mártélyi kaland” címen. Ezt minden vásárhelyi óvodás és általános iskolás kezébe eljuttatuk. A kollégák sikeres erdei iskola programjának megvalósításához erdei iskola tréninget szerveztünk.

A Szent István Általános Iskola pedagógusai már készítettek oktatóprogramot a Téglagyári tanösvény élővilágának néprajzi értékeinek bemutatására. Erre építve a Zöld Kapocs – környezeti nevelőkkel együttműködve – készítette el a mártélyi területre az oktatóprogramot.

A márciusban megtartott két napos erdei iskola tréninggel az volt a célunk, hogy segítséget nyújtsunk erdei iskolát először szervezőknek, de új lehetőséget kínálunk a régieknek is.

A Téglagyári kubikok mentén idén is volt városi Autómentes Világnap. A kikerülő osztályok a „Mezítlábás tornapályán” tartásjavító gyakorlatokat végeztek, mezei futóversenyen és kerékpáros ügyességi versenyen vettek részt. Volt gyógynövény túra és kemencében sütés – ahogyan nagyszüleink szépen egyszerűen tudtak élni.

A téglagyári kubikok mentén kiváló minőségű agyagból búbos kemencét építettünk. A jelentkezők örömmel vettek részt az elfeledett mesterség felelevenítésben.

2.4. Zalai megyei Csoport

Vezetője: Benedek Miklós

(Nem érkezett jelentés.)

3. SZAKMAI CSOPORTOK PROGRAMJAI

3.1. Múzeumi csoport

Vezetője: Tatiné Dobcsányi Erzsébet

A múzeumi csoportnak 2009-ben közös programja nem volt. Interneten tartottuk a kapcsolatot, a hasznos továbbképzésekre és programokra felhívtuk egymás figyelmét. Képviseltem a csoportot a Társadalmi Megújulás Operatív Program (TÁMOP) 3.2.8/A/08 - „Múzeumok Mindenkinek Program – Múzeumok oktatási-képzési szerepének erősítése – Központi módszertani fejlesztés” című programjának keretében az ELTE PPK múzeum és iskola kapcsolatát vizsgáló kutatásának záró munkakonferenciáján (május 26.). A Sinkó István vezette csoport műhelymunkáján vettem részt: „Minden, ami a legjobb gyakorlat szerint történhet múzeum és iskola között” A csoport eddigi munkájának köszönhetően sok példát sorolhattam fel eddigi gyakorlatunkból.

Az Országos Találkozó KUL-TÚRA programja jó példát adott a múzeumi csoport tagjainak, hogy hogyan lehet egy város – nevezetesen, Paks – kulturális értékeit rövid idő alatt bemutatni.

3.2. Vegy-Tan csoport

Vezetője: Benkőné Di Giovanni Rita

Csoportunk tagsága ez évben sem változott. Míg a korábbi évben közös munkánk nagy részét a KEOP pályázat írása adta, addig az idei év jórészt annak megvalósításával telt.

A fenntartható fogyasztásról szóló szakmai anyag írásában, valamint e témák köré épített műhelyfoglalkozások szervezésében lebonyolításában csoportunk minden tagja részt vett név szerint Schróth Ágnes, Bartha Cecília, Victor András, Dobóné Tarai Éva és jómagam.

A KEOP 6.1.0./A jelű MKNE-s pályázat megvalósítói nagyrészt csoportunk tagjai voltak. Megítélésem szerint egy hiánypótló anyagot sikerült készítenünk a környezeti nevelésben dolgozó tanár kollégáknak, igényes (CD) formában, melyet a műhelymunkák nagy sikere is igazolt. További sikernek tartom, hogy a honlapunkról tájékozódva komoly érdeklődés mutatkozott e szakmai anyag újabb bemutatására, melyet sikeresen meg is valósított csapatunk egy Debrecen melletti fesztiválon. Itt azonban nem nevelőknek, hanem diákoknak mutathattuk be azt. Ez a program is minden résztvevő közös megelégedésével zárult. A CD jelenleg is megtalálható és letölthető a honlapunkon.

Egy másik MKNE (Európa Kft) pályázat szakmai anyagának kidolgozását is csoportunk tagjai készítették el, mellyel az egész országot bejárták az előadók. A fenntartható fejlődés és fenntartható fogyasztás témáját felölelő előadások anyagát Schróth Ágnes Victor András és jómagam írtuk és szerkesztettük, s több tagunk az előadás sorozatban is rész tudott vállalni.

Nagy reményeket fűztünk egy újabb hasonló KEOP pályázat beadásához, mely sajnos az elnökségben kialakult egyetértés hiánya, valamint a késői szervezés miatt megghiúsult.

A korábbi években elkezdett és tervbe vett Puli kuckó működtetését sem tudtuk folytatni, s ez a tevékenységünk szervező hiányában gyakorlatilag elhalt.

Bartha Cecília azonban komoly erőfeszítéseket tett és tesz a felélesztésre, a fiatal újonnan csatlakozott tagjainkkal együtt. Igyekszünk őket támogatni, hogy a Puli kuckó megújult formában újra működhessen.

3.3. Forrás csoport

Vezetője: Darvas Kata

Évek óta néznek rám kérdően, hogy mi is az a forráscsoport, mivel az én nevem szerepel mellette. Nyiratiné Németh Ibolyától örököltem a „gazda” szerepet, aminek igyekeztem megfelelni az évek során. Megpróbálom megfogalmazni minek is lettem a „gazdája”. Ez alatt a cím alatt nem egy konkrét névsort kell keresni, ez nem egy szakmai csoport. A *Forrás csoport* elnevezés leginkább szimbólummá vált az egyesület életének történetében. A csoport tagja az, aki annak érzi magát

A forrás elnevezés nagyon szép! Az egyesület sorsáért felelősséget érző tagok tudása, kreativitása, szeretete .....az a forrás, amiből a szervezetünk táplálkozik.

A változó körülmények mindig változásra, útkeresésre kényszerítenek minket és ez a közös útkeresés hozta össze a Forrás csoportot. Konkrét Forrás csoport sosem létezett, sosem szűnt meg. Tagjai mindig azok, akiknek az élethelyzete megengedte, hogy több energiát fordítsanak az egyesület szellemiségének továbbvitelére.

Az elmúlt több mint tíz év alatt találkoztunk rendszeresen a Millenáris kávézójában, Bia pajtájában .....a pulikuckóban. Agyaltunk a pénzforrások délibábszerű lehetőségein, az iroda működésén, az elnökség és a választmány működésén... A forráscsoport olyan mint az éltető víz, nincs konkrét formája, de az alkotó elemei kötődnek egymáshoz, elválnak egymástól, állandó mozgásban vannak .

Tavaly pl. a Forrás csoport tagjai álltak helyt a Madarak és Fák napján a Budakeszi Vadasparkban, a Dörögdi Fesztiválon, az Állatkertben .....

2009 őszétől egy pályázati lehetőség kapcsán indult a PNP képzés, ami szorosabbra vonta ezt a kört. Suhajda Virág segítségével próbáljuk megoldani a működési problémáinkat, az irodai hétköznapi tevékenységektől kezdve a küldetésünkig újrafogalmazásáig, a szervezetünk ésszerű átalakításáig.

3.4. Zöldök (Zöld Diákönkormányzat)

Vezetője: Darvas Kata

A XI. kerületben végzett kiemelkedő környezeti nevelési tevékenységéért Darvas Kata „Környezetvédelmi Díjat” kapott az önkormányzattól.

3.5. Köröcske

Vezetője: Fehér Ágnes

Részvétel és programszervezés a farsangi bálon, illetve játék-esten.

Részvétel a Nádai Béla által szervezett „Madarak és fák napján” a Budakeszi Vadasparkban. Sokan csatlakoztak Darvas Kata ZÖLDÖK-öseihez a Dörögdi Fesztiválon működő „ZöldZugoly”-ban.

Több alkalommal készültek kitűzők és hűtőmágnesek a Pulikuckóban.

Részvétel szeptemberben a Budapesti Állatkertben az Állatok Világnapja köré szerveződő hagyományos évi rendezvényen.

A Pulikuckó felújításának megtervezése

4. SZAKMAI TEVÉKENYSÉGEK: PROJEKTEK, PROGRAMOK

4.1. Hazai projektek, programok

4.1.1. A Nemzeti Környezeti Nevelési Stratégia megújítása

A projekt vezetője: Vásárhelyi Judit és Vásárhelyi Tamás

Az 1998-ban létrejött és 2003-ban megújított NKNS fejlesztése jól bevált módon két, az egyesület tagjaiból és partnerszervezetek szakértőiből felállt testület segítségével történt. Az NKNS 2003. évi változatának áttekintésére független szakmai lektort, dr. Neumayer Évát bíztuk meg. A szervezeti és szakmai újdonságok megállapítására életre hívtuk a Tartalmi és a Szervezési Bizottságot.

A Tartalmi Bizottság (TB) első ülése 2009. január 6-án volt. Tagjai közé a KvVM és az OKM munkatársát, valamint más környezeti nevelési szervezetek vezetőit kértük fel. A TB első ülését a projektleírás megismerésére, a költségvetés és a hálóterv ismertetésére és a lektori jelentés áttekintésére szántuk. A TB feladatait is megbeszéltük: rázza fel a hazai KN társadalmat az NKNS megújítása érdekében, nevezze meg a gyenge fejezeteket, támogassa a Budapesti Műhelytalálkozót. Mindezekkel elnyertük a TB konszenzusát a vállalkozásunkhoz. A Budapesti Műhelytalálkozót február 14-én a Szervező Bizottság segítségével rendeztük meg. Nagy volt iránta az érdeklődés. Sajtóközleményt is kiadtunk. A megbeszélések alapján sikerült – a külső lektor véleményére és a tartalmi bizottság véleményére alapozva – a változtatás legsürgetőbb területeinek kijelölése. A jelenlévők elfogadták az NKNS megújításának szempontjait.

A Budapesti Műhelytalálkozóval egy időben, második találkozásunkon a TB tagjai megvitatták a kecskeméti és a váci regionális ülésrel kapcsolatos elvi és gyakorlati kérdéseket. A továbbiakban a TB munkája elektronikus formában folyt.

Március elejétől megkezdődött a kijelölt régi vagy új szerzők felkérése a szövegek szükséges frissítéseinek elkészítésére. Először szóban kérte fel őket egyenként az SZB egy tagja, majd felkérő levelet kaptak a megújítandó fejezet szövegével, a szempontokkal, stb. 35 fejezet szerzőivel álltunk digitális kapcsolatban. Az elkészült tanulmányok szövegét a honlapon keresztül ismertettük. Folyt a szakmai vélemények gyűjtése.

Március 19-én Vácott, az Apor Vilmos Tanítóképző és a Magosfa Alapítvány közreműködésével tartottunk regionális tematikus fórumot „Fenntarthatóság és méltányosság a helyi gazdaságban és mindennapi életünkben” címmel.

Április 4-én Kecskeméten a Kecskeméti Főiskola Tanítóképző Főiskolai Kara és a Körlánc közreműködésével „Fenntarthatóságra és/vagy környezeti nevelés?” címmel tartottuk meg második regionális fórumunkat. Mindkét vidéki szakmai találkozó jó szakmai és közösségi előkészítés mellett, a vártnál nagyobb részvétellel, dokumentáltan valósult meg.

A Magyarországi Ökoiskolák VII. Országos Találkozója is helyt adott az NKNS megújítása kérdéseinek szekció formájában. Egy eddig fel nem fedezett lehetőség: a könyvtárosképzés és a könyvtárba szoktatás tevékenységeibe is be kellene vinni a KN szempontrendszerét.

A projekt része volt az NKNS egy elemének megvalósítása is. A Dörögdi Fesztivál 2009. évi zöld programja társadalmi összefogásból szerveződött. Az MKNE önkéntesei meghívták a helyi közösségben élő gyerekeket, szüleiket, az alsótagozatos tanárokat, továbbá a Budai Nagy Antal Gimnázium ZÖLDÖK-ös diákjait az együttműködéshez. Mindez lehetőséget adott arra, hogy az NKNS több fejezetének ajánlásait megvalósítsa.

Az NKNS-nek a MKNE által kezdeményezett változatait 13, illetve 22 további, KN-nel is foglalkozó civil környezet- és természetvédelmi szervezet is támogatta elvileg és szakmailag. Mindezek eredménye a Nemzeti Környezeti Nevelési Stratégia 2009. évi megújult – még munkaközi, szerkesztetlen – változata.

Szinte minden levelezés elektronikusan történt, mégis, felkérő levelek, meghívók küldése papíron tiszteletudóbb. Miközben a gyors, többszöri konzultációk egy-egy anyagról drótpostán történtek, a szerzők munkájuk bizonyos forrásait papíralapon kérték, mivel annak áttekintése még megszokottabb számukra. Ez a kettősség a projekt egész tartama alatt érezhető volt.

A szervezetközi jelleggel felállt Tartalmi Bizottság és az MKNE tagjaiból összehívott Szervező Bizottság megadta az NKNS megújítása folyamatának a *szükséges szakmai fogódzókat*, érvényesítendő szempontokat, valamint *jó dinamikát* biztosított a projekt első szakaszának, a budapesti és vidéki műhelyeknek. Ezek a személyes találkozók a várnál népeesebbek voltak, szakmai hozadékuk jelentős.

Nehézséget jelentett az, hogy a korábbi NKNS munkák termékei között konferencia, majd nyomtatásban megjelenő stratégia voltak. Mindkettő nagy népszerűségnek örvendett. Jelenleg csak e kisebb műhelyeket ígérhettük, valamint a projekt „terméke” az egyesület honlapjáról elérhető munkaközi kézirat lehetett. Az MKNE által szükségesnek vélt és a műhelyeken, fórumokon beígért szakmai és társadalmi kontroll folyamat sokkal jobban működött, amikor a kollégák egy légtérben, személyes kapcsolatban tudtak dolgozni. - Több szerző jelezte, hogy jelenlegi egzisztenciális problémái miatt nem tudott az első határidőre elkészülni.

Folyamatos volt az elkészült frissített részek közzététele a honlapon. *A projekt megfogható eredménye az NKNS 2009. évi változatának – 32 frissített és 3 újonnan megírt fejezetnek – az*

elkészülte. *Különös jelentősége van az újonnan készült fejezetek témaválasztásainak* (Gazdaság, Munkahely, Közlekedés munkacímeken), ugyanis azt bizonyítja, hogy a környezeti nevelési stratégiaalkotás civil folyamata érzékenyen és naprakészen reagál mindazon lehetőségekre és új arénák megjelenésére, ahol a KN-nek helye és feladata van.

Különféle a szakmai találkozók szobán, és 10 írásban benyújtott vélemény, szakmai kiegészítés érkezett a projekt vezetéséhez, amelyeket az NKNS ily módon megújított, munkaközi állapotban lévő egyes fejezeteinek szerkesztése során tudunk hasznosítani. A három műhelytalálkozó, az egyéb találkozók az NKNS-re fordított érdeklődés, az MKNE belső életében kapott jelentősége, a 35 fejezet szerzőivel való konzultáció, a csatlakozó szervezetek figyelmének felkeltése újra, hasznosan irányította a figyelmet a környezeti nevelés, a fenntarthatóságért tanulás szükségességére, új kérdéseire.

4.1.2. Iskolazöldítés

A projekt vezetője: Victor András

A honlapon az *Iskolazöldítés* program önálló oldal rendszeresen frissül. Innen elérhető az „Iskolánk zöldítése” c. könyv, az „Iskolazöldítés” c. akkreditált továbbképzés ismertetője és az *Iskolazöldítési Tanácsadói Adatbázis*.

Akkreditált pedagógus továbbképzés ebben az évben három alkalommal volt:

- A Seregélyesi ÁMK pedagógusai számára: 04.03., 05.15-16.
- Seregélyes és környéke pedagógusai számára a Sajátos Nevelési Igényű (SNI) gyerekek nevelésének módszereivel kiegészített tematikával: 04.24., 06.17-19.
- Bp. Terézvárosban a kerületi önkormányzat felkérésére a tavalyi képzésen részt vettek túli pedagógusok számára: 10.21., 11.5., 7., 9., 11.

Az iskolák zöldítésével kapcsolatos információáramlás segítése érdekében indított „tanácsadói adatbázis” továbbra is működött az egyesület honlapján.

4.1.3. Zöld Jeles Napok

Föld Napja

- Ápr. 22.-én a Bp. XI. kerületi Pedagógiai Szolgáltató Központ szervezésében, a Feneketlen tó mellett ebben az évben is gyerekfoglalkozásokat vezettek tagtársaink.
- Részt vettünk a Föld Napján a Pálvölgyi Cseppkőbarlangnál szervezett gyerekprogramon is.

Madarak és Fák Napja

Nádai Béla szervezésében ebben az évben is vetélkedőt tartottunk természetismereti témákban a Budakeszi Vadasparkban rendezett programon.

4.1.4. Fenntarthatóságra nevelés – régiós találkozások

(KEOP 6.1.0./A projekt)

A projekt vezetője: Benkőné Di Giovanni Rita

A négy helyszínen – Debrecenben, Szegeden, Tokajban és Pécsen – megszervezett Fenntarthatóságra nevelés kampányunkon több mint 160 érdeklődő, zömében pedagógus és egyetemi hallgató, s több civil szervezetek képviselője vett részt kampányunkban.

Minden nap két előadást tartottunk a fenntartható fogyasztásról és a fenntartható fejlődésről, majd módszertani bemutatót 4 témakörben kis csoportban forgószínpad szerűen. Minden résztvevő a foglalkozások végén egy húsz tanórányi oktatóanyag kapott CD-n. Az előadók Fűzné Koszó Mária, Benkőné Di Giovanni Rita és Victor András voltak, míg a foglalkozásokat Schróth Ágnes, Bartha Cecília és Albert Judit vezették.

Az egyes kampányhelyszínen megtartott műhelyfoglalkozásaink igen sikeresek voltak, a résztvevők nagy érdeklődéssel fogadták azokat. Az elégedettségi és tudásszintmérő kérdőívek elemzése során megbizonyosodtunk arról is, hogy hallgatóságunk tagjai szívesen foglalkoznának még többet a fenntarthatóság témájával, és saját életükre nézve is nagyon fontosnak ítélik meg. Több újságcikk mellett egy önálló rádióriportban és televíziós hírben is szerepeltünk.

Augusztus végén kampányzáró sajtótájékoztatót szerveztünk, ahol bemutattuk ezen kérdőíves felmérésünk eredményeit, s az egyes helyszíneken készült fotókkal, ellátott posztereinket is. A megvalósítás helyszínein nagy gondot fordítottunk a környezettudatos gondolkodás megvalósítására, igyekeztünk jó példával elől járni úgy az élelmiszer-kínálat, mint a papírhasznosítás és energiafelhasználás területén. Résztvevőink igényelték is ezt, s szigorú górcső alá vették tevékenységünket. Meggyőződésem, hogy ez tette igazán hitelessé az elméletben elhangzottakat.

Igazi sikernek tartjuk, hogy a kampány óta a mai napig is nagy számban érkeznek hozzánk megkeresések, a kampány témájával kapcsolatban. Sok pedagógus és iskola igényli az oktatóanyagot tartalmazó CD-t, több civil szervezet fenntarthatósági témájú foglalkozást, előadást rendel egyesületünktől. Egyesületünk több későbbi programja is e kampánynak köszönhetően valósult meg.

4.1.5. Az ökoiskolák kritérium-rendszere

A projekt vezetője: Victor András

Az OFI megbízásából kidolgoztuk az ökoiskolák új kritérium-rendszerét, s az benyújtásra került az OKM-hez. Ennek alapján hirdeti meg a tárca a következő évi ökoiskola-pályázatot.

4.1.6. Környezeti nevelési mintafoglalkozások

A projekt vezetője: Victor András

A KvVM megbízásából tartalmilag és módszertanilag is kidolgoztunk egy-egy „tanórányi” környezeti nevelési célú foglalkozást óvodások, alsó, felső-tagozatosok és gimnazisták számára. Ezek letölthetők a tárca honlapjáról.

4.1.7. Országos környezeti nevelési mentor-hálózat koncepciója

A projekt vezetője: Devescovi Balázs

A KvVM megbízásából – öt más civil szervezettel együttműködve – kidolgoztuk ennek a hálózatnak az alapelveit tartalmi, szervezési és pénzügyi szempontból egyaránt.

4.1.8. „Környezettudatosság – tudatos környezeti magatartásra nevelés” – kampány

KEOP-6.1.0./B-2008-0026

A projekt szakmai vezetője az MKNE részéről: Halácsy Ágnes

Célja egy olyan előadásorozat megtartása az ország 40 helyszínén, mely egy rövid, tömör előadás mellett gyakorlatok/szimulációk segítségével is megpróbálja közelebb hozni a fenntartható fejlődés gondolatát és az ezzel kapcsolatos tartalmakat résztvevőkhöz.

Célcsoportok: kistérségi döntéshozók illetve pedagógusok.

Projektgazda: Európa Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft.

Időtartama (ami az MKNE munkáját illeti): 2009. szeptembere és 2010. áprilisa között

Helyszínei: Az ország 40 települése.

Tartalma:

Az Európa Kft felkérte az Egyesületet arra, hogy a fenntartható fejlődéssel és annak oktatásával foglalkozó kampánysorozatában vegyen részt az alábbiak szerint:

- Az Egyesület 2009. szeptembere és 2010. áprilisa között az ország 40 helyszínén előadást/foglalkozást tart az általa elkészített szakmai anyag alapján.
- Az előadások napi 2x2 óra időtartamúak, délelőtt és délután 1-1- alkalommal. Délelőtt 10:00-kor, délután 14 órakor kezdődnek. Az előadásokat sajtótájékoztató előzi meg a helyszínen.
- A foglalkozás vázát képező 35 perces (power point-os) előadás, illetve az azt követő játék anyaga Benkőné Di Giovanni Rita, Schróth Ágnes és Victor András közreműködésével elkészült, az augusztusi, a leendő előadók számára rendezett megbeszélésen többen változtatásokat javasoltak.
- Az első előadás után Schróth Ágnes és Heszlényi Judit módosításokat végzett a ppt-n
- A költségvetési keretek, az optimális időbeosztás (no meg a fenntarthatóságra való törekvés) alapján az előadókat lehetőleg az előadások helyszínéhez közeléből szerveztük. A szervezési munkákat az előzetes jelentkezések figyelembe vételével Halácsy Ágnes végezte. A 40 helyszínen mintegy 40 előadó (vagy/és moderátora) jelent meg.

1. Az előkészítő fázis (2009. június 1-től 2009. szeptember 15-ig.)

Ebben az Egyesület részéről Albert Judit, Benkőné Di Giovanni Rita, Bohanek Kata, Gulyás Sándorné, Halácsy Ágnes, Jantnerné Oláh Ilona, Schróth Ágnes és Victor András vettek részt. Ez a következőkből állt:

- egyeztető megbeszélések
- az előadás anyagának elkészítése, háttéranyagok gyűjtése
- az egyéb szakmai anyagok (tájékoztató füzet, információs táblák anyaga) megírása
- az előadók megkeresése (személyes felkérés, meghirdetés a tagi levelezőlistán)
- az előadók felkészítése egy félnapos megbeszélés keretében
- az előadáshoz és foglalkozásokhoz szükséges eszközök összeállítása
- a munka szervezése

2. Az előadások folyamata (2009. szeptember 15-től 2010. március 25-ig.)

A „roadshow” alatt az előadások mellett és létrejöttük érdekében a következő tevékenységek zajlottak:

- egyeztető megbeszéléseken való részvétel
- kapcsolattartás a projektgazdával és az előadókkal
- előadók helyszínről-helyszínre való szervezése, tájékoztatása, felkészítése
- az előadás anyagának módosítása, véglegesítése
- az eszközök menet közbeni pótlása, karbantartása
- projekt oldal létrehozása az MKNE honlapján (www.mkne.hu/projektek_eukft.php)
- az időszakos konfliktusok kezelése

- a munka monitorozása
- adminisztrációs feladatok ellátása.

4.1.9. Fenntarthatósági foglalkozások

A projekt vezetője: Benkőné Di Giovanni Rita

A Kárpátia Kft megbízásából Debrecen mellett, egy tanyán a fenntarthatósággal kapcsolatos foglalkozásokat vezettünk aug. 25.-én magyar és lengyel gyerekeknek. Részt vettek: Albert Judit, Benkőné Di Giovanni Rita, Bohanek Kata, Heszlényi Judit és Victor András.

4.1.10. Állatok Világnapja

A projekt vezetője: Albert Judit

A Fővárosi Állat- és Növénykert felkérésére az érdeklődő családok és egyének számára az Állatkertben módszertani bemutató tartottunk okt. 9.-én. Részt vettek: Fehér Ágnes, Kun Lászlóné, Kun Margit, Székelyi Renáta, Victor András, Németh Mária, Bartha Cili, Albert Judit.

4.1.11. „Zöld Zugoly”

A projekt vezetője: Darvas Kata

A Dörögdi Fesztivál részeként megszerveztük és vezettük júl. 31. aug. 9. a tíz napos környezeti nevelési programot („Zöld Zugoly” néven). Ezen sokféle program volt: szakmai előadás, terepgyakorlat, kézművesség, művészi tevékenység, játékbemutató, gyógynövénytanulás stb. Részt vettek: Albert Judit, Baróti Tamás, Bartha Cecília, Bohanek Katalin, Darvas Kata, Kelen Gábor, Kun Lászlóné, Szilágyi Ákos, Vásárhelyi Tamás, Victor András, Németh Mária, Szakmári Klára, ZöldÖK (Hortobágyi Júlia vezetésével), Tatai Lilla.

4.2. Nemzetközi projektek, programok

4.2.1. Kárpátaljai és magyar fiatalok közös programja

(az MKNE és KMPSZ kapcsolatának további erősítésére)

A projekt vezetője: Schróth Ágnes

1. Előkészítés – 2009. február 1-től 2008. május 10-ig.

A tapasztalatcsere előkészítése, szakmai és szervezési egyeztetése folyamatos kapcsolattartás. A programok megbeszélése a kárpátaljai és a hazai résztvevőkkel és logisztikai előkészületek.

2. A beregszászi partnerszervezet képviselőinek látogatása, tapasztalatcsere

2009. május 11. szerda

Érkezés, a programok véglegesítése, ráhangolódás, ismerkedési est.

2010. május 12. csütörtök

Intézménylátogatások

- Templomdombi Általános Iskola, Szentendre
- Dunakanyar Erdei Iskola, Visegrád
- Erdei Művelődés Háza Oktatóközpont, Visegrád
- Közép- és Kelet-Európai Regionális Környezetvédelmi Központot, Szentendre

Közös program az egyetemista fiatalokkal

2010. május 13. péntek

Tanórák közös látogatása az ELTE Trefort Ágoston Gyakorlóiskolában

Látogatás a Magyar Természettudományi Múzeumban
Közös program az KNE Köröcske fiatalokkal
2010. május 14. szombat
Látogatás az ELTE TTK-n
Ismerkedés Budapesttel
Búcsúvacsora
2010. május 15. vasárnap
Elutazás

4.2.2. Határon túli zöld szervezetekkel való együttműködési stratégia

A projekt tartalmi vezetője az MKNE megbízásából: az Erdei Iskola Egyesület volt.

A KvVM megbízásából gazdái voltunk annak a projektnek, amely – az Erdei Iskola Egyesület szervezésében – kidolgozta ezt az együttműködési stratégiát. A Nyíregyházán megrendezett háromnapos találkozón az alábbi szervezetek vettek részt:

Erdélyből:

Fókusz Öko Központ, Marosvásárhely
Erdélyi Kárpát Egyesület, Szatmárnémeti
Csillagórző Egyesület, Fotosmartonos
Bíró Lajos Ökológiai Társaság Román Madártani Egyesület Szatmári Fiókja, Szatmárnémeti
Apáczai csere János Elméleti Líceum, Kolozsvár
AGORA Munkacsoport, Székelyudvarhely
Boros – Fortunát Alapítvány, Zetelaka

Felvidékről:

Márai Sándor Magyar tannyelvű Gimnázium és Alapiskola, Kassa

4.2.3. Szakmai tanulmányút (TEMPUS, korábban: „Arion” ill. CEDEFOP)

A projekt vezetői: Bartha Cecília, Czippán Katalin és Bohanek Katalin

Október 4-e és 10-e között nyolc külföldi részvételével (norvég, spanyol, olasz, görög, török, angol) lebonyolítottunk egy „Conscious citizens - Sustainable communities” témájú CEDEFOP szakértői tanulmányutat az Európai Unió „Egész életen át tartó tanulás” programjának keretén belül.

Az értékelőlapokat olvasva a vendégeink sok új, számukra hasznos tudással és kellemes élménnyel tért haza. Egyaránt kiemelték a szakmai alapot és a terepi foglalkozások tapasztalatait (Szentendre, Agostyán, Pénzesgyőr, Kapolcs), bár kicsit elfáradtak a zsúfolt programtól. A közösen töltött éjszaka Pénzesgyőrben igazi csapatává kovácsolta őket. Külön kiemelték, hogy nagy hatással volt rájuk a közreműködők elkötelezettsége és lelkesedése, és hogy bár sokfelé jártak, sok mindenkivel találkoztak, érezték, hogy egy csapathoz tartozunk! Még egyszer nagyon köszönjük a közreműködést Varga Attilának, Könczey Rékának, Ruzsa Ágotának, Kosztolányi Editnek, Czotter Saroltának, Labanc Györgyinek, Filó Andinak, Papp Orsinak és Kunszeri Annának, Vásárhelyi Juditnak és Kandikó Ritának.

A segítségét angolban, „kedvi csinálásban”, dalolásban Darvas Katának, Kelen Gábornak, Laskovics Katinak, Wintsche-Mikesch Viktornak, Szilágyi Ákosnak, Victor Andrásnak és Vásárhelyi Tamásnak.

4.2.4. BEAGLE

(Biodiversity Education and Awareness to Grow a Living Environment)

Vezetője: Halácsy Ágnes

A projekt indulása 2008. december 1. Ebben a hónapban tartottuk „alakuló” megbeszélésünket. A munka 2009. januárjában kezdődött.

A projekt kezdő csapata:

- Fűzné Kószó Mária (főiskolai docens)
- Halácsy Ágnes (biológus, biológia-környezettan szakos tanár)
- Kecskés Ferenc (biológia-kémia szakos tanár)
- Mányoki Gergely (PhD-hallgató és óraadó tanár a Pécsi Tudományegyetemen)

A munkát Albert Judit és Kelen Gábor segítették.

2009. január, február

A magyar projektcsapat 2009. január 8.-án találkozott először. Megállapodtunk a feladatok elosztásában. A projekt 2 éves időtartama alatt 5 alkalommal találkoznak a szakértők és a projektvezetők nemzetközi szinten. Az első találkozó időpontja 2009. február 22–25., helyszíne Varsó volt. Ide Fűzné Kószó Mária és Halácsy Ágnes utaztak. A találkozón a munka alapjait raktuk le, illetve előkészítettük a magyar csapat által összeállítandó kérdőíves felmérést.

2009. március-június

Elkezdjük az iskolák toborzását: a KÖR-ben, az MKNE honlapján és tagi levelező listáján, valamint egyéb fórumokon hirdettük meg a csatlakozási lehetőséget a programhoz. Kb. 3 hónap alatt 48 iskola egy-egy csoportja csatlakozott a felhíváshoz.

Közben elkészült az igény-, és helyzetfelmérő kérdőív Fűzné Kószó Mária vezetésével. A kérdőívet minden partner ország minden iskolája kitöltötte. Az eredmények összesítését szintén Fűzné Kószó Mária készítette el. A magyar összefoglaló a www.mkne.hu/projektek/beagle/survey_hu.pdf oldalon olvasható.

A nemzetközi összegzés helye:

www.mkne.hu/projektek/beagle/Beagle_Needs_Analysis_Report_final.pdf.

Ezalatt Halácsy Ágnes vezetésével elkészült a hazai biodiverzitás oktatásról és iskolán kívüli oktatásról szóló tanulmány

(www.mkne.hu/projektek/beagle/status_%20report_OCL_HU_0728.pdf).

A 2. találkozóra Angliában, Derrygonnellyben, egy FSC központban került sor 2009. június 22. és 26. között. Ezen a találkozón téma volt:

- a felmérés eredményeinek értékelése
- a biodiverzitás monitorozási program szakmai alapjainak lerakása,
- az alapvető ismeretek és módszertani kérdések közös nevezőre hozása.

A 2. találkozón Standovár Tibor és Halácsy Ágnes vettek részt. Ennek oka, hogy időközben Mányoki Gergely helyét Standovár Tibor (ELTE Növényrendszertani és Ökológiai Tanszék) vette át a csapatban.

2009. július-szeptember

Ebben az időszakban véglegesítettük a kérdőíves felmérésről készült beszámolót, valamint megszerveztük a 3. nemzetközi találkozót.

Erre 2009. szeptember 2. és 6. között került sor Szentendrén. Ezen a találkozón Fűzné Kószó Mária, Halácsy Ágnes és Standovár Tibor vettek részt. Itt napirenden volt:

- A biodiverzitás monitorozási program és az ehhez szükséges oktatási segédanyagok struktúrájának végleges formába öntése.
- A projekt honlapjának (www.beagleproject.org) elviekben történő megszerkesztése.
- A tanárképzés programjának nagy vonalakban történő összeállítása.

A munkába Standovár Tibor közbenjárására bevontuk Kiss Maját, akivel a projekt vezetősége megállapodott a projekt logójának és egy funkcionális határozó képeinek elkészítésében.

2009. október-december

A 3. és 4. találkozó között elkészültek a feladatok, az oktatáshoz szükséges segédanyagok (terepi határozók, tanári útmutató). Az anyagok lektorálása és adaptálása magyar viszonyokra megtörtént. A fordítást elkezdtük.

A 4. találkozóra összeállt a nemzetközi honlap is. Ennek fordítása folyamatban van.

A 4. találkozóra készítettük el Magyarországon az elsősorban promóciós célokot szolgáló képeslapokat (1000 db/ország 6 nyelven), melyek használhatók határozókulcsként is. A képeslap szövege a Biodiverzitás Nemzetközi Évére hívja fel a figyelmet. A képeslap képes részének tervét az FSC-nél készítették el, hátoldalát a magyar csapat tervezte.

4.2.5. Carbon Detectives

A projekt vezetője: Kelen Gábor

Nemzetközi projekt. Cél a diákok környezeti tudatosságának emelése az iskola és iskolába-járás energiaigényének mérésével, szén-dioxid kibocsátásra való átszámításával, s legfőképpen a csökkentés lehetőségeinek megtervezésével.

4.2.6. SUPPORT

A COMENIUS hálózat részeként részt vettünk (és veszünk) a Norwegian Directorate for Education and Training által koordinált SUPPORT-Comenius programban, melynek keretében megkezdtek egy nemzetközi kutatásra alapozott tanulmánykötet összeállítását az iskolák és kutatók együttműködéséről.

Bekapcsolódtunk a SUPPORT részét képező on-line nemzetközi kampányba (CO2nnect), melynek az iskolába járás szén-dioxid kibocsátásának mérése és csökkentése a célja. A tényleges mérések csak 2010-ben kezdődnek.

5. TOVÁBBKÉPZÉSEK

Az „Iskolazöldítés” projekt kertében három tanártovábbképzést tartottunk. (ld. 4.1.)

6. TÁJÉKOZTATÁS, KIADVÁNYOK

6.1. Kör hírlevél

Az Egyesület lapja, a Kör – miként az eddigi években – négy alkalommal jelent meg: februárban, májusban, augusztusban és októberben. Szerkesztője Hársas Éva, tördeli Szekeres Tamás. Sokan írtak bele élménybeszámolókat és programajánlókat.

Költségtakarékosság érdekében csak azoknak – kb. 50 embernek – küldjük ki papírra nyomtatva, postán a Kör-t, akik egy körkérdésre válaszolva azt jelezték, hogy szeretnének ragaszkodni a továbbiakban is a kézbe vehető számokhoz. A többiek e-levelet kapnak az egyes számok megjelenésekor, s az abban található linkek segítségével tölthetik le a Kör olvasható vagy nyomtatható formátumú változatát.

Minden Kör-szám letölthető a honlapról is.

6.2. Módszerkosár

A Módszerkosár a Kör-hírlevél mellékleteként ebben az évben két alkalommal jelent meg és jutott el Egyesületünk tagjaihoz nyomtatott formában, illetve elektronikusan letölthető formában (ld. fent!). Szerkesztője Vargyas Judit.

A Módszerkosár-számok is letölthetők az egyesület honlapjáról. A benne található ötletek, tapasztalatok segítséget jelentenek a pedagógusoknak, környezeti nevelőknek.

6.3. Honlap

Az egyesületi honlap sok vonatkozásban fejlődött. Működik az on-line könyvesbolt, könnyen elérhetők a futó és már lefutott projektek, a címloldal szinte heti rendszerességgel frissül, önálló oldalt kapott a „Nemzeti Környezeti Nevelési Stratégia” és az „Iskolazöldítés” program, megnézhetők az előző évek közhasznúsági és egyéb jelentései, letölthető minden Kör- és Módszerkosár szám stb.

6.4. Kiadványok

Az NKA Ismeretterjesztés és Környezetkultúra kollégiumához pályázatot nyújtottunk be azzal a céllal, hogy a környezettudatosság és környezetérzékenység fejlesztése érdekében a honlapunkon közzé tehesünk két kéziratot:

Adorján Rita: Erdőismereti és természetismereti játékok

Molnárné Lénárd Éva: Mecseki növény- és állathatározó

A pályázatra 1 mFt-ot nyertünk. Ebből honoráriumot fizettünk a szerzőknek, elvégeztük az elektronikus közzétételhez szükséges szerkesztési és grafikai munkálatokat, majd föltettük a honlapunkra a két kéziratot (www.mkne.hu). A két kézirat on-line elérhető és letölthető.

7. MEGJELENÉS RENDEZVÉNYEKEN

7.1. Civil zöld szervezetek 2009. évi Országos Találkozója

A Környezet- és Természetvédelmi Szervezetek XIX. Országos Találkozásán (Tatabányán) közreműködtünk a környezeti nevelés szekció vezetésében.

8. KAPCSOLATTARTÁS HAZAI ÉS NEMZETKÖZI SZERVEZETEKSEL

8.1. Hazai szervezetek

8.1.1. Részvétel az NFT1 és az ÚMFT Monitoring Bizottságában

(Vásárhelyi Judit)

A Humán Erőforrás-fejlesztési Operatív Program Monitoring Bizottságba (HefOP MB) 2003. évben delegált az OT, majd azóta megerősített ott, illetve a Társadalmi Megújulás Operatív Program Monitoring Bizottságába (TÁMOP MB) a 2006. évi veszprémi OT delegált, majd a 2008. évi OT megerősített. Munkám az üléseken való részvétel, a program előrehaladásának követése, különösen a horizontális célok alakulásának számon tartása.

A HefOP MB többé már nem ülésezik együtt, fennmaradó munkáját elektronikusan végzi az abszorpciós ráta növelése céljából az IH által elkészített és jóváhagyott cselekvési terv időközi jelentésének elfogadása óta. Az ismertetett HEFOP zárási (pénzügyi terv) alakulásáról az IH semmiféle információt, sem megkeresést nem küldött.

A TÁMOP MB 2009-ben június 25-én és december 1-én ülésezett. Mindkét ülésen aktívan részt vettem. Követtem a programmal kapcsolatos írásbeli véleményezéseket, szavazásokat.

A TÁMOP MB június 25-i ülésén formai kérdésekben az EU-t képviselők hamarabb tiltakoztak (anyagok késedelmes kiküldése, ki nem küldése, fontos kérdésekben szóbeli tájékoztatásra hagyatkozás), mint a civilek megtehették volna. A zsúfolt napirend legfontosabb, az MB jogkörében jogilag is döntő pontja volt 111 milliárd Ft átcsoportosítása a GOP-ba, a válság kezeléséhez. Az UMFT operatív programjainak a gazdasági válság miatti módosításához adott értékelési keret napirendi pontnál hozzászólásomban kifogásoltam, hogy

- ha a válság során „a versenyképesség növelését célzó intézkedések részben a munkahelyek számának csökkenését eredményezik”, akkor a megoldások egy részének is értelemszerűen e nehézségek oldására kell irányulniuk. (Sok ilyen megoldást lehet találni az MB ülésen a tagok kezébe nyomott kiadványban, az EB által Magyarország számára adaptált „Gyakorlati kézikönyv helyi foglalkoztatási stratégiák kifejlesztésére... c. füzetben). Olyan ágazatok és alternatív foglalkoztatási formák kialakítására, bevezetésére, ösztönzésére van szükség, amelyek a job-sharing szolidáris és racionális változatait ösztönzik, stb. a helyi gazdaság közismerten sok előnnyel járó támogatására. - az értékelési keret a megoldás egyik fő pillérének a „jelentősen megnövelt vásárlóerőt” tartja.
- Az olyan javaslatok, mint „lökést kell adni a infrastruktúra modernizálására irányuló beruházásoknak” éppen ellentétes irányt sejtetnek, az „egyre kisebb foglalkoztatás mellett” döntést.
- A hazai válaszok között keveset tudhatunk a lakonikusan ajánlott finanszírozási lehetőségek bővítésének jellegéről, éppen a válságot előidéző hitelek újonnan bevezetéséről.
- Viszont most a TÁMOP munkahely teremtő programjaira hivatkozni fura, hiszen 2003 óta rendelkezésre áll ebben a keretben dolgozni. Minden kívánatos (eddig is szűkös) decentralizálási lehetőség (pályázatok kiemelt programok helyett, civilek erőteljesebb bevonása, stb) még tovább szűkülni látszik ebben az OP-ban (is) a KSz-ek át nem eresztő képessége és az abszorpciós nehézségek miatt.
- Még az AT-k módosításakor is sokkal több tartalmi indoklás szerepelt a módosításokkal kapcsolatos döntés előkészítésében, sokkal kisebb összegek allokálása során, mint az a két jelzős szerkezet, amellyel a GOP-ba 111 milliárd forint átvitelét „indokolja” az „értékelési keret”. Végül
- a kormány csupán javasolhatja ezt az MB-knek, ők döntenek. A döntés előkészítés e módja elfogadhatatlan volt.

Az MB megszavazta az átcsoportosítást, ezt követően a GOP MB-ben ülő civileknek kellene véleményt alkotniuk és azt kommunikálniuk arról, milyen hatékonysággal használták amott a TÁMOP-ból származó, növekedést gerjesztő összegeket!

A TÁMOP MB december 1-i ülésén érdekes formai probléma akadt: a félévvel azelőtti ülés jegyzőkönyvét nem lehet elfogadni, mivel még nem készült el, „a közbeszerzési nehézségek miatt”. Így a jegyzőkönyv készítés értelmét veszíti!

Az ülésen számos, az IH-t sújtó, illetve általa okozott nehézség merült föl.

- A TÁMOP és TIOP MB-k összevonásának megfontolása – a szándék a hatékonyságot kívánja növelni, de egyelőre úgy tűnik, minden nehezkesebbé lesz általa.

Az indikátorokkal kapcsolatos önkényesség és káosz még a HEfOP idején keletkezett, azóta egyre több a részindikátor. Ezeket nem lehet értékelésre használni, noha az értékelés

nemcsak az EB-nek, hanem a hazai szakpolitikának is szükséges. Megváltoztatásukhoz is bizottsági engedélyre van (lett volna) szükség.

A projektek szakmai előrehaladásáról csak későn van értékelés, az elhúzódó abszorpciós nehézségek miatt az előrehaladást csak jogi és pénzügyi terminusokban számítják.

Az AT módosításokhoz nem jut hozzá a MB. Ezeket formálisan ugyan nem kell megszavaznia, de korábban a módosítási csomagot legalább értékelhette. Most folyamatosan, naponta módosítanak, az MB még utólag sem követheti a folyamatot.

Mint delegált, az évente négyszer ülésező Egyeztető Fórummal is együtt dolgoztam. Az MTvSz által koordinált Zöld Fejlesztéspolitikai Munkacsoport ülésein (05.27. és 07.02.) részt vettem.

8.1.2. Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet

Közreműködtünk az ökoiskola kritérium-rendszerének megújításában és az Ökoiskola honlap tartalmi fejlesztésében.

8.1.3. Duna-Ipoly Nemzeti Park

Ld. a Föld Napi rendezvényeket. (4.1.)

8.1.4. TIT Stúdió

Ld. a Föld Napi rendezvényeket, melyekben a TIT Stúdióval is együttműködtünk (4.1.)
Az Egyesület az irodáját a TIT Stúdió épületében bérlé.

8.2. Határon túli és nemzetközi szervezetek

8.2.1. Kárpátalja

Együttműködés a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetséggel
Együttműködés a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolával
Ld. 4.2.1 pont!

8.2.2. Erdély és Felvidék

Romániai és szlovákiai magyar zöld szervezetekkel való kapcsolatfelvétel.
Ld. 4.2.2. pont!

8.2.3. COMENIUS hálózat

Ld. a SUPPORT projektet (4.2.)!

8.2.4. Field Studies Council (Nagy-Britannia)

Ld. a BEAGLE-projektet (4.2.)!

9. ÖSZTÖNDÍJAK

Egyesületünk 2009-ben nem hirdetett meg pályázatot.

Budapest, 2010. április